

UZGOJ CVIJEĆA U ZAŠTIĆENOM PROSTORU

Sažetak

U zaštićenom prostoru najviše se uzgaja rezano cvijeće - karanfili, ruže i gerberi. Proizvodnja se odvija u staklenicima ili plastenicima. Za optimalan rast ovih biljaka potrebno je osigurati niz uvjeta koji poskupljuju proizvodnju jer zahtijevaju posebnu opremu.

Ključne riječi: zaštićeni prostori, rezano cvijeće, karanfili, ruže, gerberi

Uvod

Za nesmetani razvoj karanfila, ruža i gerbera potrebno je osigurati mnogo svjetla i zraka. Osobito je značajno provjetravanje, što se postiže otvaranjem prozora ili ugradnjom sistema za ventilaciju. U zaštićenom prostoru uvjeti su drugačiji od onih vanjskih, povećana je temperatura i vlaga, a to je idealan spoj za pojavu gljivičnih bolesti. Ljeti je odvođenje suvišne topline jednako velik problem kao grijanje zimi, čak i veći. No i za snižavanje temperature postoje neka rješenja: zasjenjivanje mrežama ili premazivanje stakla ili plastike vapnom.

Danas je trajanje uzgoja tih biljaka skraćeno, prije svega zbog teškoća u suzbijanju bolesti, pa za karanfile iznosi jednu do dvije godine, za ruže 5 do 8 godina, a za gerbere jednu do dvije, sa cvatnjom cijele godine ili uz mirovanje tijekom ljeta.

Kod nas je taj način uzgoja vrlo rijedak (s obzirom na mogućnosti), a ima nekoliko razloga. Prvi razlog odnosi se na troškove tj. takav način proizvodnje je vrlo skup jer zahtijeva posebnu opremu (staklenik ili plastenik, sistem za grijanje, sistem za ventilaciju, mreže za zasjenjivanje, sadni materijal ili sjeme, gnojiva i zaštitna sredstva, lončići, kontejneri, zemlja), pa na kraju i uzgojeni cvijet mora biti skuplji kako bi se pokrili troškovi uzgoja. Drugi razlog je konkurencija, naime, na tržištu rezanog cvijeća najviše je onog uvoznog.

KARANFIL

Optimalna temperatura rasta ljeti iznosi 18 do 20° C, a u prijelaznom periodu 12 do 15° C. Zimi je donja granica 8° C. Noćna temperatura je niža od dnevne za 2 do 5° C.

Karanfil traži mnogo vode. Zalijeva se na različite načine, a najbolje je uređajima

¹ Darko Kantoci, dipl.ing. agr.

za zalijevanje. Učestalost zalijevanja ovisi o tipu tla. Preporučuje se zalijevati rjeđe, s većom količinom vode po obroku. Ljeti temperatura vode za zalijevanje ne smije biti niža od 10° C, a zimi od 6° C. Uzgaja se na gredicama širine 100 do 120 cm. Kako je osjetljiv na stajaću vlagu, na težim tlima treba obaviti drenažu.

Sadnja

Sade se dobro ukorijenjene i zdrave sadnice ujednačene visine. Sadnja se može obaviti na nekoliko načina:

- sadnice se stavljaju uspravno u pripremljene, ne preduboke rupe; nakon što se biljke ukorijene, postavljaju se “stolčići”
- “stolčići” se postavljaju prije sadnje, a zatim unutar njih sadnice na tlo i nagrnu se zemljom bez pritiskanja
- sadnice se polože u malo udubljenje i pokriju se zemljom bez pritiskanja; izboji se uspravljaju za desetak dana; takvom sadnjom ranije se razvijaju postrani izboji

Najpovoljniji period sadnje je između prosinca i srpnja. Radi dobivanja što većeg broja cvjetova zimi, može se saditi krajem veljače do polovice ožujka i krajem svibnja do srpnja. Razmaci sadnje ovise o terminu sadnje i trajanju uzgoja, no u prosjeku se sadi 30 do 64 biljke po m².

Postavljanje mreže

Prva mreža se stavlja 10 do 12 cm iznad tla, druga 15 do 20 cm iznad prve, a ostale u razmacima od 25 cm. Rupe na mrežama su veličine 12,5 x 12,5 cm, a na gornjim 15 x 15 cm. Postavljanjem prve mreže može se izbjeći primjena “stolčića” pa otpada njihovo postavljanje i nabava.

Dekaptiranje

Otkidanje vrha izboja ili dekapiranje provodi se zbog reguliranja broja postranih izboja koji je određen vanjskim faktorima. Vrh se otkine iznad četvrtog do šestog lisnog para za vrijeme sadnje ili 14 dana nakon sadnje. Tijekom uzgoja treba uklanjati suviše izboje, kao i gornje, postrane izboje s pupovima, jer oduzimaju hranu vršnom pupu i umanjuju kvalitetu cvjetova.

Cvatnja

Vrijeme cvatnje ovisi o vremenu sadnje, dekapiranju i visini dekapiranja. Prvi rez cvjetova nakon rane sadnje, do polovice ožujka, dobit ćemo u svibnju i lipnju, a sljedeći u rujnu i listopadu, zatim u travnju i svibnju. Rez cvjetova obavlja se ujutro. Cvjetovi se režu dok su još u pupu koji mora pokazivati boju. Sortiranje i vezanje u snopove obavlja se ručno ili strojno. Suhi cvjetovi čuvaju se u hladnjači pri temperaturi od 0,5° C.

Prinos

Godišnje se može računati sa 300 do 330 cvjetova po m² površine.

RUŽA

Za vegetativni rast ruži je potrebna dnevna temperatura od 21 do 25° C i noćna od 16 do 18° C. Uz visok intenzitet svjetla, dnevna temperatura se može povisiti za 5 do 8° C. Nakon zimskog mirovanja potrebno je da temperatura tla u području korijena iznosi 10 do 12° C. Ruža traži puno vode. Zalijevanje se obavlja cijevima postavljenim uz tlo, kao i iznad biljaka. Godišnja potrošnja vode iznosi 1 m³/m². Tlo za uzgoj ruža mora biti duboko, propusno, ilovasto ili ilovasto-pjeskovito, bogato humusom.

Sadnja

Sadnja se obavlja u jesen kako bi se biljke ukorijenile prije zime. Prilikom pripreme u tlo se unosi 1,5 do 2 m²/100 m² stajskog gnoja. U toku vegetacije nekoliko se puta vrši prihrana NPK gnojivima u količini 30 do 50 g/m². Prije sadnje slabi izboji se uklone, a ostali se skraćuju na 2 do 3 pupa. I korijen se malo prikрати. Nakon sadnje mjesto cijepljenja mora biti u ravnini s površinom tla. Razmak sadnje iznosi 30 x 30 ili 40 x 40 cm, tako da je broj biljaka po m² 12 do 15, a za vrlo bujne sorte 9 do 10. Može se saditi i na gredice širine 120 cm ili u poprečne redove, tako da u redu ima 4 do 5 biljaka. Noviji način sadnje je u dvored s razmakom od 33 cm, a u redu oko 15 cm. Putevi između redova široki su 1 m radi lakše njege.

Za početak tvorbe korijenja nakon sadnje potrebna je temperatura od 5°C, nakon čega se postupno povisuje na 8° C, pa na 12° C i na 15° C u vrijeme punog rasta. Nakon zimskog mirovanja povisuje se relativna vlaga zraka na 85 do 90%, a temperaturu na 20 do 22° C, u fazi mirovanja pupova. Kada pupovi potjeraju, temperaturu treba sniziti na oko 15° C.

Dekaptiranje

Vrši se iznad trećeg ili četvrtog potpuno razvijenog lista. Kasnije se dekapiraju i prizemni izboji, kao i prekratki s već zametnutim pupom.

Mirovanje

Određuje se prema završetku posljednje cvatnje. Po završetku cvatnje prestaje se zalijevati. Nakon što opadne lišće, izboji se porežu na 2 do 3 pupa iznad prošlogodišnjeg reza.

Rez cvjetova

Provodi se ovisno o sorti i vremenu cvatnje. Ubrane ruže sortiraju se prema dužini cvjetne stapke i kvaliteti. Vežu se u snopove po 10 ili 20, stave duboko u vodu i drže najmanje 6 sati u hladnjači pri temperaturi 2 do 5° C.

GERBERI

Za rast gerbera potrebno je mnogo svjetla i svježeg zraka. Za mlade biljke nakon sadnje optimalna temperatura je 18 do 20°C. Ljeti je za starije biljke optimalna temperatura 18 do 22° C, noćna 14 do 18° C. Zimi dnevna temperatura treba biti 14 do 16° C a noćna 12° C. U vrijeme zimskog mirovanja temperatura je 8 do 10° C.

Ljeti su najveće potrebe za vodom, no zalijevati treba oprezno kako se ne bi prevlažilo tlo, a lišće i sredina biljke moraju ostati suhi. Najbolji je sistem zalijevanja “kap po kap”.

Gerbere uzgajamo na gredicama, na stolovima ili u loncima.

Budući da gerberi često stradavaju od gljivičnih bolesti, čiji se uzročnici nalaze u zemlji, gerberi se sade u tvornički supstrat ili u mješavinu treseta, pijeska, perlita, stiromula i higromula. Može se koristiti i sami treset uz dodatak hraniva. Supstrat se odvaja od tla folijom. Zbog odvođenja viška vode potrebno je postaviti drenažne cijevi.

Kao osnovna gnojidba se daje 1,5 do 2 kg NPK gnojiva/m², a za vrijeme vegetacije prihranjuje se tekućim gnojivima u koncentraciji 0,1 do 0,3%.

Sadnja

Sadnja se obavlja u redove, na razmak od 35 cm unutar reda, a po gredici dolaze tri reda. Ovisno o dužini trajanja uzgoja, na 1 m² nalazi se 8 do 14 biljaka. Ako je uzgoj kraći, sklop biljaka je gušći. Prilikom sadnje treba paziti da lisna rozeta ne dospije u tlo. Vrijeme uobičajeno za sadnju je proljeće.

Berba cvjetova

Vrijeme berbe određuje se zrelošću prašnika pa se cvjetovi trgaju kada su zrela dva kruga prašnika.

Prinosi

Prinosi jako variraju i kreću se od 20 do 70 cvjetova po biljci na godinu.

Surveying paper

CULTIVATION OF FLOWERS IN PROTECTED AREA

Summary

Cut flowers are mostly cultivated in protected areas: carnations, roses and Transvaal daisies. The production is taking place in greenhouses or polythene greenhouses. For the optimal growth of these plants, it is necessary to ensure several conditions which raise the costs of production because they need special equipment.

Key words: protected areas, cut flowers, carnations, roses, Transvaal daisies